

דירת שני חדרים - ניב שינפלד ואורן לאור, פסטיבל תמונע , 20 באוקטובר, 2012.

את 'דירת שני חדרים' המקורית של ניר בן גל וליאת דרור מ-1987 מלמדים היום בבתי ספר למחול ואם לא- אז חייבים ללמד. קשה לחשוב על עבודה מקומית של יוצרים עצמאיים –אז הם נקראו פרינג' - שכה נחרטה בזיכרון . למעשה, זכורני שכבר בזמן אמת, כשעלתה העבודה לראשונה ב'גוונים במחול' בעידן טרום 'סוזן דלל', היא זכתה להכרה מיידית כציון דרך שאחריו לא יהיה המחול הישראלי המנץ בהיסוס, אותו דבר.

בן גל ודרור יוצאי סדנאות בגעתון, הביאו ריח חדש, ריח בעל איכות אירופאית של תיאטרון מחול דינמי, שלא מתקשט בגימוני סגנון משום סוג, שעוסק בשקילת יחסים בין מגדריים כמו פינה באוש, אבל עם מסקנה אחרת; ישיר, דוגרי, שוויוני, חותך דברים ועסוק בעצמו, לא בסמלים. לא רק זאת, אלא ששני רקדנים אלה לקחו לעצמם חירות לא מובנת בזמנו ובנו יצירה המבוססת רק על התנהלותם האובססיבית כמעט בחלל, ללא עזרים, אביזרים, תלבושות ושאר משענות קנה רצוף ובמקום לסיים אחרי 15-18 דקות וללכת הביתה, כמקובל, הם בנו מסגרת שהחזיקה קהל שבוי לאורך ערב מלא! זה לבד נחשב כפריצת דרך.

מבלי להיכנס לפרטים, בן גל ודרור חלקו את הבמה באמצע בקו לא נראה והתנהלו כל אחד בטריטוריה שלו. הם צעדו נמרצות לבושים בבגדי רחוב זהים בשחור עם נעלי עור גבוהות. הם צעדו קדימה ואחורה וסביב החלל

בתאום מוחלט, כשהם מבצעים סידרה של מחוות ידיים ברצף, משפטי תנועה שחוזרים על עצמם בלופ בעודם צועדים. כן, היו גם עימותים פרונטאליים, היו ניצחונות קטנים לשני הצדדים, הייתה השלכה מהחיים הפרטיים לזוגיות הציבורית, מהקונקרטי למסומן, ובעיקר היה קצב ואנרגיה חדשה. ואז הם הלכו לבניולה, (Bagnolet) תחרות המחול היוקרתית בצרפת וזכו במקום הראשון. ישראלים!

הזכייה כללה הופעות בחמישה מרכזי מחול ברחבי צרפת וללא עוררין, השניים עוררו עניין במחול העכשווי הישראלי, הם קיבלו רזיזנסי במונפלייה ופתחו דלת לשורה של יוצרים עצמאיים שעוררו עניין בחול והלכו והתרבו כאן, ובמהירה. הפרינג' שדשדש קודם לכן, הפך לבן יקר במיוחד לאור פתיחת מרכז סוזן דלל וכמעט במקביל המהפך שחל בלהקת בת שבע עם כניסתו של אוהד נהרין כמנהל אמנותי, צעד שהפך אותה מלהקת רפרטואר אקלקטית ופריפריאלית במונחים גלובליים, ללהקת יוצר מוערכת מהשורה הראשונה.

כאן בארץ המשיכו דברים להתגלגל, גל יוצרים עצמאיים מתעצם ומציף את השדה עם הפנים קדימה. והנה באים ניב שיינפלד ואורן לאור, יוצרים ומבצעים עצמאיים מוערכים ששיכים כבר לדור הביניים ומחליטים גם להפנות מבט לאחור וגם להעלות גרסה חדשה ל'דירת שני חדרים' הקאנונית, שמוכרת למרבית היוצרים העכשוויים בישראל מהשמועה. בארצות ניכר קורים דברים כאלה אבל בישראל אין תקדים שיוצרים עצמאיים מבקשים להעלות גרסה שלהם למחול שיצר מישהו אחר. זה לא דומה להזמנה של יסמין גודר ליצור עבודה לבת שבע, אך היעלה על הדעת שיסמין גודר תבקש להעלות גרסה משלה ל'סיר של סימה' שיצר עידו תדמור?

בן גל ודרור בנדיבות יוצאת דופן אפשרו לשיינפלד- לאור לקחת את העבודה ולעשות בה כבשלהם. השניים אכן לקחו חירות לא מועטת בפרטים, הוסיפו קומות לתכנים, ריבדו את המחול ברגישויות שלהם, פה שרו שיר, שם פשטו בגדים, גם היה מי שכיסס חולצה וחלץ תסכול. גם כאן היה סיפור של מגדר, אם כי שני הפרטנרים נמצאים על אותו מתרס, אבל בין בני זוג מכל סוג וצבע ישנה אותה קשת שמבדלת ומאחדת ביניהם.

את העבודה הם פתחו כשמרבית הקהל ישוב סביב במפלט הבמה. ניב ואורן תוחמים את גבולות הזירה – קרי, הדירה, בנייר טייפ בהיר ואחר כך חוצים את החלל הנתון לשתי טריטוריות אישיות ופותחים בצעידה נמרצת סביב גבולות השטח האישי תוך שהם מבצעים רצף של תנועות ומחוות ידיים פונקציונליות ומצד שני- אובססיביות; הפשלת שרוול רופף, החלקת השיער לאחור, דברים שאדם עושה כל יום מבלי דעת.

ברור שהעבודה עוסקת בגבולות מכל סוג ואפשר להחליט לראות בה גם דיון על סכסוכים אזורים, על פוליטיקה של גוף, על סוגיות מגדריות, על האישי והציבורי, על המציאות והבמה, על המתח בין החומר המעובד אמנותית לחומר החשוף נטו, על גבולות וגדרות מכל סוג וצבע, על הרגיל ועל ההרגל ומה שביניהם. הכל פתוח. ניב ואורן העניקו לעבודה הרבה מטענים מחיי הרגש והקשר שביניהם וזה מרתק. אני מאמינה שהתמונה של אורן לאור בעירום, בראש גבוה מניב, קופץ לזרועותיו ונתלה בו כילד שמבקש נחמה שוב ושוב, וקשת רגשות חולפות כעננים על פניו החשופות של ניב שיינפלד ומותירות אותו חשוף, בדרכו, תיצרב בזיכרון כרגע אינטימי להפליא שנמנע מלגלוש לארוטיות ולו ברמז.

שאפו לניב ואורן שלקחו עבודה מלפני רבע מאה והראו שהיא קודם כל רלוונטית גם היום וזו כבר הפתעה. הם הראו איך ניתן לשמר את המבנה הבסיסי ואת הדינמיות הייחודית לעבודה, שני המרכיבים הכי משמעותיים ועם זאת, להטעין את אלה בשלל חומרים אותנטיים משלהם מבלי לפרק את הקירות והמסד הבסיסיים. השיפוץ עלה יפה ואפילו יפה מאד. כך זכינו ב'דירת שני חדרים' לתפארת.